İslâm ve geçmiş dînlerde Âşûrâ orucu ve bu orucun, Emevîlerin bir bid'atı olduğunu iddiâ eden Râfizîlere reddiye

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed Salih el-Muneccid

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2012 - 1434

IslamHouse.com

عاشوراء في الإسلام والأديان السابقة

والرد على الرافضة في زعمهم أنه بدعة أموية

« باللغة التركية »

محمد صالح المنجد

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2012 - 1434

IslamHouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Soru:

Âşûrâ günü, oruç tuttuğumuz gerçek Âşûrâ günü değil midir? Çünkü ben, gerçek günün, İbrânî takvimine göre **Tişri** ayının 10. günü olduğunu ve bunu, Muharrem ayının onuncu günü ile değiştirenlerin Benî Ümeyye (Ümeyye oğulları) halifeleri olduğunu okumuştum. -Tişri, Yahudi takvimine göre ilk aydır.-

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

1. Muharrem ayının onuncu gününde tuttuğumuz Âşûrâ orucu, Allah Teâlâ'nın Musa -aleyhisselâm-'ı (Firavun ve onun ordusundan) kurtardığı gündür. Bunun içindir ki Medine'de bulunan Yahudilerden bir kesim bu günde oruç tutardı.Bu gün, aynı zamanda Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in İslâm'ın ilk yıllarında ashâbına oruç tutmalarını emretmiş olduğu gündür. Fakat daha sonra Ramazan orucunun farz kılınmasıyla birlikte Âşûrâ orucunun

hükmü kaldırılmış ve Âşûrâ orucu müstehap olarak kalmıştır.

Ümeyye oğullarından bazı halifelerin Âşûrâ orucunu, Muharrem ayı ile değiştirdikleri iddiâsı; Râfizîlerin iddiâsıdır. Bu iddiâ, onların, dînlerini üzerine binâ etmiş oldukları bir dizi yalanlarının ve her kötülüğü,Ümmeyye oğullarına ve onların yaşadıkları asra nisbet etme konusundaki akîde ve inançlarının bir parçasıdır.Şayet Emevîler, yalan hadisler uydurup bu hadisleri pak ve temiz İslâm şeriatına nisbet etmek isteselerdi,Âşûrâ gününü;insanın bağırıp çağırarak feryat etmesi, kendisini yemekten-içmekten kesmesi ve cinsel ilişkiden mahrum etmesi olarak değil de bir bayram olması için birtakım hadisler uydururlardı. Çünkü oruç, mübah olan şeylerden nefsi tutmak ve alıkoymaktır. Bayram ise, bu mübah şeyleri yemek-içmek ve yapmak için sevinç ve mutluluk günüdür.

2. Hiç şüphe yok ki Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Medine'ye muhâcir olarak (hicret ederek) gelmesi, Muharrem ayında olmamış, aksine Rebîül-Evvel ayında olmuştur.Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye geldiğinde Yahudilerden bir kesimin

bu günde oruç tuttuklarını görmüş ve onlara bu oruç hakkında sorduklarında onlar şöyle demişlerdi:

"Allah Teâlâ, bu günde Musa ve onunla birlikte olanları boğulmaktan kurtardı. Bundan dolayı biz, bu günde Allah'a şükrün bir ifâdesi olarak oruç tutuyoruz."

İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى ٱللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا قَدِمَ الْمَدِينَةَ وَجَدَهُمْ يَصُومُونَ يَوْمًا يَعْنِي عَاشُورَاءَ، فَقَالُوا: هَذَا يَوْمٌ عَظِيمٌ، وَهُوَ يَوْمٌ نَجَّى اللهُ فِيهِ مُوسَى وَأَغْرَقَ آلَ فِرْعَوْنَ، فَصَامَ مُوسَى شُكْرًا لِلَّهِ، فَقَالَ: أَنَا أَوْلَى بِمُوسَى مِنْهُمْ، فَصَامَهُ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ.)) [رواه البخاري]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye geldiği zaman Yahûdileri bir gün yani Âşûrâ günü oruç tutarlarken buldu.

Onlar:

- Bugün büyük bir gündür. Bugün, Allah'ın, Musa'yı (boğulmaktan) **kurtardığı ve Firavun âilesini** (Kızıldeniz'de) **boğduğu bir gündür.Bundan dolayı Musa, Allah'a şükrün bir ifâdesi olarak bugün oruç tuttu.**

Bunun üzerine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Ben, Musa'ya onlardan daha hak sahibiyim (daha yakınım)**.**

Bundan dolayı Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bugün oruç tuttu ve (ashâbına da) **bugünde oruç tutmalarını emretti.**"[1]

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Medine'ye ilk geldiği zaman Yahudileri görmesi, Rebiül-Evvel ayında mı, yoksa Muharrem ayında mı olmuştur?

Bu konuda ilim ehlinin iki görüşü vardır. Tercihli görüşe göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Yahudileri görmesi ve kendisiyle Yahudiler arasında olan bu diyalog ve ashâbına Âşûrâ orucunu emretmesi, Allah'ın

---

[1] Buhârî; hadis no: 3216

ayı olan Muharrem ayında olmuştur. Yani Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Medine'ye geldikten sonraki ikinci yılda olmuştur.Buna göre Yahudilerin buradaki dayanakları, hesap konusunda Kamerî aylara dayanmalarıdır.

İbn-i Kayyim el-Cevziyye -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bu, bazı insanlara karmaşık gelip şöyle diyebilirler:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye sadece Rebiül-Evvel ayında gelmiştir.Öyleyse İbn-i Abbas -Allah ondan ve babasından râzı olsun-: Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye geldiği zaman Yahudileri, Âşûrâ günü oruç tutarlarken buldu, nasıl diyebilir?

İbn-i Kayyim el-Cevziyye -Allah ona rahmet etsin- devamla şöyle demiştir:

"Birinci karmaşık durum şudur:

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye geldiği zaman Yahudileri, Âşûrâ günü oruç tutarlarken buldu.Bu olayda, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-

’in Medine’ye geldiği günde Yahudileri oruç tutarlarken bulduğuna dâir bir şey yoktur. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, Rebîül-Evvel ayının onikinci gününe tekâbül eden Pazartesi günü Medine’ye gelmiştir. Fakat bu kıssanın vukû buluşunu ilk defa öğrenmesi, Medine’ye geldikten sonraki ikinci yılda olmuştur. Yoksa Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Mekke’de iken öğrenmemiştir.Eğer Ehl-i kitab’ın oruç konusundaki hesabı Kamerî aylara göre ise, durum bu şekildedir."[1]

Hâfız İbn-i Hacer de -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-’in Medine’ye geldiği zaman Yahudileri Âşûrâ günü oruç tutarlarken bulması sebebiyle bu haberin (hadisin) zâhiri, karmaşık hale gelmiştir. Oysa ki Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Rebiül-Evvel ayında Medine’ye gelmiştir.

Bu karmaşık duruma şöyle cevap verilebilir:

---

[1] "Zâdu’l-Meâd fî Hedyi Hayri’l-İbâd"; c: 2, s: 66

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Medine'ye geldiği zaman Yahudileri Âşûrâ günü oruç tutarlarken bulmasından kasıt; ilk olarak bu olayı öğrenmesi ve bunun sebebini onlara sormasının, Medine'ye geldikten sonra olmasıdır. Yoksa Medine'ye gelmezden önce böyle bir olayı bildiğini ifade etmez.

Bu konuda söylenebilecek son söz şudur:

Rivâyette mahzuf bazı kelimeler var. Şöyle takdir edilebilir:

'Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Medine'ye geldikten sonra Âşûrâ gününe kadar ikâmet ettikten sonra Yahudileri Âşûrâ günü oruç tutarlarken buldu."[1]

3. Yahudilerin Âşûrâ günü tuttukları oruçlarının hesaplamaları, Kamerî aylara göre mi, yoksa güneş aylarına (miladî takvime) göre mi idi?

Eğer -daha önce de zikrettiğimiz gibi- Kamerî aylara göre olduğunu söylersek, bunda bir karmaşık durum söz konusu değildir.Zirâ Muharrem ayının onuncu günü

---

[1] "Fethu'l-Bârî"; c: 4, s: 247

hiçbir yıl değişmez (her yıl aynıdır). Fakat güneş aylarına göre olduğunu söylediğimiz zaman burada karmaşık bir durum sözkonusu olur. Zirâ güneş aylarına göre Âşûrâ günü her yıl değişir ve Muharrem ayının onuncu günü devamlı sâbit olmaz.

Nitekim İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- bu görüş ayrılığını zikretmiş ve Yahudilerin hesaplamalarının, güneş aylarına (miladî takvime) göre olduğu görüşüne varmıştır.Buna göre Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Yahudileri bu günde oruç tutarlarken görmesi; Medine'ye ilk gelişindeki Rebiü'l-Evvel ayında olmuştur. Dolayısıyla Yahudilerin güneş aylarına göre hesaplamaları, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Medine'ye geldiği güne denk gelmiştir.Allah Teâlâ'nın, Musa -aleyhisselâm-'ı Firavun'dan kurtardığı günün hakikatine gelince, bu, Muharrem'in onuncu günüydü. Fakat Yahudilerin bu günü, güneş aylarına göre ayarlamaları, onların bu tayinlerinde hata etmelerine sebep olmuştur.

İbn-i Kayyim el-Cevziyye -Allah ona rahmet etsin- devamla şöyle demiştir:

"Eğer Yahudilerin hesaplamaları güneş aylarına göre ise, karmaşık durum tamamen ortadan kalkar ve Allah Teâlâ'nın,Musa -aleyhisselâm-'ı kurtardığı gün,Muharrem ayının başından onuncu gündür.Ehli kitabın bu günü, güneş aylarına göre ayarlamaları, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Rebiü'l-Evvel ayında Medine'ye gelmesine denk gelmiştir.Ehli kitabın orucu, ancak güneşin hareketine göredir.Müslümanların orucu ise, kamerî aylara göredir.Aynı şekilde müslümanların haccı ve diğer farz veya müstehap bütün ibâdetleri kamerî aylara göredir.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

"**Biz, Musa'ya sizden daha hak sahibiyiz.**"

Sözü; bu günü yüceltme ve onu tayin etme konusundaki bu öncelikli hüküm açıkça belli olmuş, Ehli kitap ise, güneş yılının değişmesi sebebiyle bu günün tayininde hata etmişlerdir. Aynı şekilde Hıristiyanlar da ayların değişmesi sebebiyle yılın bir mevsimine göre hareket ederek oruçlarının tayininde hata etmişlerdir."[1]

[1] "Zâdu'l-Meâd fî Hedyi Hayri'l-İbâd"; c: 2, s: 69-70

Hâfız İbn-i Hacer -Allah ona rahmet etsin- ihtimalli olan bu te'vili zikrettikten sonra hem buna, hem de İbn-i Kayyim'in bu ihtimali tercih etmesine reddiye vermiş ve şöyle demiştir:

"İbn-i Hacer, bu değerlendirmesini, sonradan bulduğu bir rivayetle şöyle cerheder:

"Bazı sonraki âlimler şöyle demişlerdir:

Yahudilerin, Âşûrâ orucunu güneş takvimine göre hesablamaları da muhtemeldir: Onların hesabınca Âşûrâ günü, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Rebiü'l-Evvel ayında Medine'ye gelmesine tesadüf etmiş olabilir ve böylelikle karmaşık (müşkil) durum tamamen ortadan kalkmış olur.

İbn-i Kayyim, bunu, Zâdu'l-Meâd'da bu şekilde belirlemiş ve şöyle demiştir:

'Ehli kitabın orucu, ancak güneşin hareketine göredir.'

(İbn-i Hacer) dedim ki:

İbn-i Kayyim'in (Yahudilerin Âşûrâ günü orucu güneşin hareketine göre olursa) karmaşık (müşkil) durum

tamamen ortadan kalkar sözü, çok ilginçtir. Çünkü bunu söylemek, başka bir karmaşık durumu gerektirir ki o da şudur: Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Âşûrâ orucunu kamerî aylara göre tutmalarını emretmiştir. Bilindiği üzere müslümanların Âşûrâ orucu, her asırda Muharrem ayında olmuştur, Muharrem'in dışındaki diğer aylarda olmamıştır.

Evet,Taberânî'nin el-Mu'cemu'l-Kebîr'inde, yukarıda zikredilen ihtimali te'yid eden Zeyd b. Sâbit'ten -Allah ondan râzı olsun- ceyyid bir senedle rivâyet olunmuş şu hadisi buldum:

((لَيْسَ يَوْمُ عَاشُــورَاءَ بِـالْيَوْمِ الَّذِي يَقُـولُهُ النَّـاسُ، إِنَّمَا كَانَ يَوْمَ تُسْتَرُ فِيهِ الْكَعْبَةُ، وتَقْلِسُ فِيهِ الْحَبَشَةُ عِنْـدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْـهِ وَسَــلَّمَ، وَكَانَ يَـدُورُ فِي السَّـنَةِ، فَكَانَ النَّاسُ يَأْتُونَ فُلانًا الْيَهُودِيَّ، فَيَسْـأَلُونَهُ، فَلَمَّـا مَـاتَ الْيَهُودِيُّ أَتَوْا زَيْدَ بن ثَابِتٍ فَسَأَلُوهُ.)) [رواه الطـبراني في المعجـم الكبير]

"**Âşûrâ günü,insanların** (yahudilerin) **Âşûrâ dedikleri gün değildir.O gün, Kâbe'nin örtüldüğü ve o**

günde Habeşli kölelerin mızrak ve kılıçlarla Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in huzurunda oynadıkları gündür. O gün, sene içerisinde dönmekte idi. Bunun gününü (tesbit etmek için) **falanca yahudiye gidip sorarlar, o da onlara hesap ederdi. O yahudi ölünce Zeyd b. Sâbit'e gelip ondan sormaya başladılar."**[1]

Buna göre iki yolu birleştirmek için şöyle diyebiliriz:

Bu meselede aslolan,o şekilde (kamerî aylara göre) olmasıdır.Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Âşûrâ orucunu emrettiği zaman, onu kendi şeriatının hükmüne müracaat etmiştir. Yani hilali esas almıştır. Bunun içindir ki müslümanlar, buna (hilale) göre hareket etmişlerdir.Fakat Ehli kitabın,oruçlarında güneşin hareketine göre hareket ettiklerini iddiâ eden kimsenin bu görüşünün gözden geçirilmesi gerekir.Zirâ yahudiler, oruçlarında sadece hilale itibar ederler.Çünkü onlardan bunu gördük. Yahudilerden bir kesimin, güneş aylarını gözönünde bulundurması ve ona göre hareket etmesi de muhtemeldir. Fakat bu kesim günümüzde mevcut değildir.

---

[1] Taberânî; 'el-Mu'cemu'l-Kebîr'

Tıpkı Allah Teâlâ'nın, haklarında:

"Üzeyr, Allah'ın oğludur" diyen yahudileri haber verdiği o kimselerin neslinin tükenmiş olması gibi, güneş aylarını gözönünde bulunduran ve ona göre hareket eden yahudiler de tükenmiştir. Allah Teâlâ yahudilerin bu söylediklerinden münezzehtir."[1]

İbn-i Hacer, Fethu'l-Bârî'de başka bir yerde Taberânî'nin rivâyet ettiği hadise ta'likte bulunarak şöyle demiştir:

"Ben, onun (Taberânî'nin rivâyet ettiği hadis ile) aynı anlamdakini (bir benzerini) Ebu'r-Reyhân el-Beyrûnî'nin, "el-Âsâru'l-Kadîme" adlı kitabında buldum. Orada zikrettiği şeyin özeti şudur.

'Yahudilerin câhilleri, oruç ve bayramlarında yıldızların hesabına dayanırlardı. Dolayısıyla onların yılı, güneş yılı idi, kamerî yıl değildi.

Dedim ki:

---

[1] İbn-i Hacer; "Fethu'l-Bârî"; c: 7, s: 276. Ayrıca bkz: "Fethu'l-Bârî"; c: 4, s: 247

İşte bundan dolayı, yahudiler, Aşûra meselesinde kendisine dayanacakları hesabı bilen birisine gerek duydular."[1]

Hâfız İbn-i Hacer'in -Allah ona rahmet etsin-, Zeyd b. Sâbit'ten -Allah ondan râzı olsun- zikrettiği ve hakkında cevap verdiği esere (hadise) gelince, Hâfız İbn-i Receb -Allah ona rahmet etsin- bu hadisin senedi ve metni hakkında şöyle demiştir:

"Bu hadiste Âşûrâ gününün, Muharrem ayında olmadığına işâret vardır. Aksine Âşûrâ günü, Ehli kitabın hesaplaması gibi,güneş yılına göre hesaplanması gerekir. Bu ise, müslümanların eskiden hareket ettikleri şeye aykırı bir durumdur... İbn-i Zinâd'ın tek kaldığı rivâyete itibar edilemez.Nitekim İbn-i Zinâd, hadisin hepsini Zeyd b. Sâbit'ten rivâyet etmiş, hadisin sonundaki sözün, Zeyd b. Sâbit'in sözü olması mümkün değildir.Belki başkasının sözüdür. Allah Teâlâ en iyi bilendir."[2]

4. Bir kimse şöyle diyebilir:

---

[1] İbn-i Hacer; "Fethu'l-Bârî"; c: 4, s: 247-248

[2] "Letâifu'l-Meârif"; s: 53

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, Âşûrâ gününün,Allah Teâlâ'nın o günde Musa ve onunla beraber olanları (Firavun'dan ve ordusundan) kurtardığı gün olduğunu söyleyen yahudileri nasıl tasdik etmiştir?

Âşûrâ orucunu teşvik eden hadisleri karalamak isteyen Râfizîler, çirkin emellerine hileyle ulaşmak ve Âşûrâ orucunun Emevîlerin çıkardığı bir bid'at olduğunu ileri sürdükleri iddiâlarını temize çıkarmak için bu soruyu sormaktadırlar.

el-Mâzerî -Allah ona rahmet etsin- bu meseledeki karmaşık (müşkil) durumu zikretmiş ve buna şöyle cevap vermiştir:

"Yahudilerin haberi makbul değildir (kabul edilmez). Dolayısıyla Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yahudilerin söylediklerinin doğru olduğu, Allah Teâlâ tarafından kendisine vahyedilmiş olması veya bu bilginin kendisinde oluşması için bununla ilgili haberler kendisine ardarda gelmiş olması muhtemeldir."[1]

---

[1] Nevevî; "Sahih-i Müslim Şerhi"; c: 8, s: 11'de nakletmiştir.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in orucunun aslı Ehli kitaba mutabık değil ise, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

"**Biz, Musa'ya sizden daha hak sahibiyiz.**"

Sözü, kendisinin orucunu te'kid etmek ve Musa'ya mutabık kalarak oruç tutan yahudilere: Sizin yaptığınız şeyi, biz de yapıyoruz. Dolayısıyla biz, Musa'ya sizden daha hak sahibiyiz ve biz ona sizden daha evlâyız, diyerek bu durumu beyan etmek içindir."[1]

5. Bilinmesi gerekir ki,Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- aksi emrolunmadığı sürece Ehli kitaba mutabık kalmaktan hoşlanırdı.İşte Âşûrâ orucu da bu konuya girer.

Nitekim Abdullah b. Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

---

[1] "İktidâu's-Sırâti'l-Mustakîm"; s: 174

((كَانَ النَّـــبِيُّ صَلَّى ٱللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْـــدِلُ شَـــعْرَهُ، وَكَانَ الْمُشْرِكُونَ يَفْرُقُونَ رُءُوسَهُمْ، وَكَانَ أَهْلُ الْكِتَـابِ يَسْـدِلُونَ رُءُوسَهُمْ، وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَـلَّمَ يُحِـبُّ مُوَافَقَـةَ أَهْلِ الْكِتَابِ فِيمَا لَمْ يُؤْمَرْ فِيهِ بِشَيْءٍ، ثُمَّ فَرَقَ النَّبِيُّ صَـلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأْسَهُ.)) [رواه البخاري]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- saçını alnına salıverirdi. Müşrikler saçlarını ortadan ayırırlardı. Ehli kitap ise, saçlarını alınlarına salıverirlerdi. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- kendisine bir emir gelmeyen konularda Ehli kitaba mutabık kalmayı severdi. Fakat Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- daha sonra saçını ortadan ayırmaya başladı."[1]

İmam Buhârî'nin -Allah ona rahmet etsin- fıkhından birisi de; Ebu Musa'nın iki hadisini rivâyet ettikten sonra bu hadis ile İbn-i Abbas'ın Âşûrâ orucu hakkındaki hadisini rivâyet etmesidir.

[1] Buhârî; hadis no: 3728

Ebu Abbas el-Kurtubî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Âşûrâ günü oruç tutması, bu konuda onlara (yahudilere) mutabık kalma hükmünde olması muhtemeldir. Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, hicretten önce ve hac farz kılınmadan önceki ilk haccını onların (ehli kitabın) haccettikleri gibi,onlarla birlikte haccederek onlara mutabık kalmıştır. Zirâ haccın hepsi, hayırlı davranıştır.

Bu konuda şöyle de denilebilir:

Allah Teâlâ, Âşûrâ orucunu tutması için Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e izin vermiş olabilir. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye geldiğinde yahudileri bu günde oruç tutarlarken bulunca, bu orucu tutmalarına sebep olan şeyi onlara sormuş, onlar da İbn-i Abbas'ın zikrettiği gibi şöyle cevap vermişlerdir:

"**Bugün salih** (hayırlı) **bir gündür. Bugün, Allah'ın, Musa'yı ve kavmini** (İsrâiloğullarını, düşmanlarından) **kurtardığı, Firavun'u ve kavmini** (denizde) **boğduğu gündür. Bundan dolayı Musa, Allah'a şükrün bir**

ifâdesi olarak bugün oruç tuttuğu için, biz de oruç tutuyoruz.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Biz Musa'ya, sizden daha hak sahibiyiz ve daha evlâyız."

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu orucu Medine'de tutmuş ve (ashâbına da) bu günde oruç tutmalarını emretmiştir. Yani Âşûrâ orucunu farz kıldı ve bu konudaki emrini de te'kid etti. Öyle ki sahâbe -Allah onlardan râzı olsun- çocuklarına bile bu orucu tuttururlardı.Bundan dolayı Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'de bu orucu devamlı tutmuş ve Ramazan orucu farz kılınıp Âşûrâ orucunun hükmü kaldırılıncaya kadar ashâbına bu orucu tutmalarını emretmiştir.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

"Şüphesiz ki Allah, bu günün orucunu size farz kılmamıştır."

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- daha sonra bu günü oruç tutup-tutmamak arasında serbest bırakmış ve Muâviye'nin hadisinde geldiği üzere:

"Ben bu gün oruçluyum"

Diyerek bu günün orucunun fazîletini olduğu gibi bırakmıştır.

Buna göre şöyle diyebiliriz:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, Âşûrâ gününde yahudileri örnek almak için oruç tutmamıştır. Zirâ Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye, yahudilerin yanına gelmeden ve onların hallerini öğrenmeden önce bu günde oruç tutardı. Fakat Medine'ye geldikten sonra meydana gelen şey şu olmuştur: Yahudilerle samimi olmak ve onları çekmek için bu orucu kendisine zorunlu kılmış ve onu tutmaya devam etmiştir. Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- (İslâm'ın ilk yıllarında) namazda onların kıblesine (Kudüs'e) yönelmiştir. Çünkü bu vakit, Peygamber -sallallahu aleyhi ve

sellem-'in yapmaktan Allah tarafından yasaklanmadığı sürece Ehli kitaba mutabık kalmayı sevdiği bir vakit idi."[1]

Hâfız İbn-i Hacer -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Her hâlükârda,Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Âşûrâ günü orucunu yahudilere uymak için tutmamıştır. Zirâ Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Âşûrâ günü orucunu eskiden beri tutardı.Ancak bu ameli, yasaklanmayan hususlarda Ehl-i kitaba mutabık olmayı sevdiği zamana rastlar."[2]

6. Âşûrâ gününün, Mekke'de Kureyşliler ve Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- tarafından bilindiğine ve onların bu günü yücelttiklerine, hatta bu günde oruç tuttuklarına delâlet eden ilim ehlinin görüşleri daha önce geçmişti.Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- onlarla birlikte bu günde oruç tutmuştu. Kureyşliler de bu günde Kâbe'ye örtüsünü giydirirlerdi.

---

[1] "el-Mulhim Limâ Eşkele Min Telhîsi Kitâbi Muslim"; c: 3, s: 191-192

[2] "Fethu'l-Bârî"; c: 4, s: 248

O halde bütün bu zikredilenlere rağmen Âşûrâ gününün,Emevîlerin çıkardığı bir bid'at olduğunu söyleyen Râfızîlerin bâtıl iddiâsı nerede kalıyor?

Nitekim bu konuda sahih ve sâbit olan apaçık hadisler gelmiştir:

((كَانَتْ قُرَيْشٌ تَصُومُ عَاشُــورَاءَ فِي الْجَاهِلِيَّــةِ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّىٰٱللَّهُعَلَيْهِوَسَلَّمَ يَصُومُهُ، فَلَمَّا هَاجَرَ إِلَى الْمَدِينَــةِ صَامَهُ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ، فَلَمَّا فُرِضَ شَهْرُ رَمَضَــانَ قَــالَ: مَــنْ شَاءَ صَامَهُ، وَمَنْ شَاءَ تَرَكَهُ.)) [رواه البخاري ومسلم]

"Kureyş, câhiliye döneminde Âşûrâ orucunu tutardı. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- de bu orucu tutardı. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye hicret edince bu orucu tuttu ve (ashâbına da) **tutmalarını emretti. Daha sonra Ramazan orucu farz kılınınca şöyle buyurdu:**

- Dileyen bu günde oruç tutsun, dileyen de oruç tutmayı bıraksın (tutmasın)**."**[1]

[1] Buhârî; hadis no: 1794. Müslim; hadis no: 1125. Lafız, Müslim'e âittir.

Abdullah b.Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((أَنَّ أَهْلَ الْجَاهِلِيَّةِ كَانُوا يَصُومُونَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَامَهُ وَالْمُسْلِمُونَ قَبْلَ أَنْ يُفْتَرَضَ رَمَضَانُ، فَلَمَّا افْتُرِضَ رَمَضَانُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ عَاشُورَاءَ يَوْمٌ مِنْ أَيَّامِ اللَّهِ، فَمَنْ شَاءَ صَامَهُ، وَمَنْ شَاءَ تَرَكَهُ.)) [رواه مسلم]

"Câhiliye halkı, Âşûrâ günü oruç tutarlardı. Ramazan orucu farz kılınmadan önce Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ve müslümanlar da bu orucu tuttular. Ramazan orucu farz kılınınca Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Şüphesiz ki Âşûrâ, Allah'ın günlerinden birisidir. Dileyen bu günde oruç tutsun, dileyen de oruç tutmayı bıraksın (tutmasın)**."**[1]

---

[1] Müslim; hadis no: 1126

Râfızîlere ve bilgisizliklerinde onlara uyanlara reddiye vermek için İbn-i Ömer'in hadisini burada zikrettik. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Âşûrâ orucunu Mekke'de tuttuğunu rivâyet eden Âişe'nin -Allah ondan râzı olsun-, hadisinin sadece onun rivâyeti olduğunu söylemeleri, Râfızîlerin iddiâlarından birisidir.

İbn-i Abdilber -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den, Âişe'nin rivâyetinin bir benzerini, Abdullah b. Ömer, Ubeydullah b. Ömer ve Nâfi'den Eyyub rivâyet etmişlerdir.

İbn-i Ömer -Allah ondan ve babasından râzı olsun- Âşûrâ orucu hakkında şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Âşûrâ orucunu tutmuş ve (ashâbına da) **tutmalarını emretmiştir."**[1]

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

---

[1] "et-Temhîd fi'l-Muvattâ' mine'l-Meânî ve'l-Esânîd"; c: 7, s: 207

"Bütün bu hadislerden elde edilen şudur: Câhiliye halkından Kureyş kâfirleri, diğerleri ve yahudiler Âşûrâ günü orucunu tutuyorlardı. İslâm dîni geldikten sonra bu günün orucunu te'kid etmiş, daha sonra bu durum hafiflemiş (farz olmaktan çıkmış) müstehap olarak kalmıştır."[1]

Ebu Abbas el-Kurtubî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Âişe'nin -Allah ondan râzı olsun-:

"Kureyş, câhiliye döneminde Âşûrâ orucunu tutardı." Sözü, bu günün orucunun, câhiliye halkı tarafından meşrû oluşu ve değerinin bilindiğine delâlet eder. Belki bu oruç hakkındaki dayanakları;İbrahim ve İsmâil'in -Allah'ın salât ve selâmı ikisinin üzerine olsun- şeriatları olabilir. Çünkü Kureyşliler, kendilerini İbrahim ve İsmâil'e nisbet ederler, hac gibi birçok hükümde o ikisine dayanırlardı."[2]

7. Son olarak Âşûrâ gününün fazîletine, bu orucun bir yıllık küçük günahlara keffâret olduğuna ve bu günün, Muharrem ayının onuncu gününde sâbit olduğuna dâir

---

[1] "Sahih-i Müslim Şerhi"; c: 8, s: 9-10

[2] "el-Mulhim Limâ Eşkele Min Telhîsi Kitâbi Muslim"; c: 3, s: 190-191

Kureyş'in bu günde oruç tutmalarının sebebinin açıklaması konusunda bkz: "el-Mufassal fî Târihi'l-Arab Kable'l-İslâm"; c: 11, s: 340 ve 399

sahih sünnetten zikrettiğimiz şeylerin hepsi, sadece Ehli sünnet tarafından nakledilmemiştir. Aksine Râfızîlerin güvendikleri kendi kitaplarında bile Âşûrâ günü orucu gelmiştir. Âşûrâ hakkında tarafımızca bilinen şeylerin İsrâiliyât, yahudilerden alınma bilgiler ve Emevî iftirası olduğu iddiâsı, bütün bunlar, nasıl biraraya gelebilir?

İşte size Şiâ kaynaklarından bazı deliller:

1. Ebu Abdillah'tan -aleyhisselâm-, onun babasından rivâyet olunduğuna göre Ali -aliyhisselâm- şöyle demiştir:

"Âşûrâ günü oruç tutun. Aynı şekilde dokuz ve onuncu günde de oruç tutun. Zirâ bu oruç, bir yıllık küçük günahlara keffâret olur."[1]

2. Hasan'ın babasından -aleyhisselâm- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve âlihi- Âşûrâ günü oruç tuttu."[2]

---

[1] Nâsıruddîn et-Tûsî; "Tehzîbu'l-Ahkâm"; c: 4, s: 299. "el-İstibsâr"; c: 2, s: 134. el-Feydu'l-Kâşânî; "el-Vâfî"; c: 7, s: 13. el-Hurru'l-Âmilî; "Vesâilu'ş-Şîa"; c: 7, s: 337. el-Burûcerdî; "Câmiu Ehâdîsi'ş-Şîâ"; c: 9, s: 474-475

[2] "Tehzîbu'l-Ahkâm"; c: 4, s: 299. "el-İstibsâr"; c: 2, s: 134. "el-Vâfî"; c: 7, s: 13. "Vesâilu'ş-Şîa"; c: 7, s: 337. "Câmiu Ehâdîsi'ş-Şîâ"; c: 9, s: 475

3. Câfer'den -aleyhisselâm- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"Âşûrâ günü orucu, bir yıllık (küçük) **günahlara keffârettir."**[1]

4. Ali'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"Âşûrâ günü, dokuzuncu ve onuncu günü ihtiyatlı olarak birlikte oruç tutun.Zirâ bu oruç, önceki yılın küçük günahlarına keffârettir. Biriniz bu günü bilemeden yerse, (günün kalan kısmında) **orucunu tamamlasın."**[2]

5. İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"Muharrem ayı hilalini gördüğün zaman, saymaya başla.Dokuzuncu gün sabahladığın zaman, oruçlu olarak sabahla."

(Râvî)**:**

---

[1] "Tehzîbu'l-Ahkâm"; c: 4, s: 300. "el-İstibsâr"; c: 2, s: 134. "Câmiu Ehâdîsi'ş-Şîâ"; c: 9, s: 475)". el-Vâfî"; c: 7, s: 13. "Vesâilu'ş-Şîa"; c: 7, s: 337

[2] Şiî muhaddis Hüseyin en-Nûrî et-Tabersî, "Mustedreku'l-Vesâil"; c: 1, s: 695. el-Burûcerdî; "Câmiu Ehâdîsi'ş-Şîâ"; c: 9, s: 475

-Muhammed -sallallahu aleyhi ve âlihi- de bu günde oruç tutuyor muydu? Diye sordum.

İbn-i Abbas dedi ki:

- Evet."[1]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

[1] Radiyyuddîn Ebu'l-Kâsim Ali b. Musa b. Câfer b. Tâvus; İkbâlu'l-E'mâl"; s: 554. el-Hurru'l-Âmilî; "Vesâilu'ş-Şîa"; c: 7, s: 347. Hüseyin en-Nûrî et-Tabersî, "Mustedreku'l-Vesâil"; c: 1, s: 594. "Câmiu Ehâdîsi'ş-Şîâ"; c: 9, s: 475.

Bu rivâyetlerin tahriclerini, Abdullah b.Abdulaziz'in; "Hüseyin'i -Allah ondan râzı olsun- kim öldürdü?" adlı kitabından alıntı yaparak yararlandık.